

Milyen típusú információt...?

- országos és nemzetközi cégjegyzékek
- céginformáció (beleértve termékekre és szolgáltatásokra, hitelképességre vonatkozó információkat)
- banki és tőzsdei információ
- jogi információ
- szabadalmi, gyártási, kereskedelmi és védjegy-információ
- szabványinformáció
- hivatalos és/vagy más szervek által kiadott statisztikák
- hírlapi tudósítások kereskedelmi és üzleti témákban
- export-import információ, vámtarifák
- az üzleti élet szempontjából fontos szakmai szervezetek, kormányhivatalok, minisztériumok, kereskedelmi kamarák, kereskedelmi társulások, helyi kormányzati szervek jegyzékei
- cégalapítások, támogatások, cégbejegyzés, csődjelárással kapcsolatos információk.

... hol találnak az érdeklődők ma?

(A teljesség igénye nélkül. Részletes információért ajánlott a könyvtárakban érdeklődni.)

- Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
http://www.fszek.hu/adatbazisok/?article_hid=10667
- Országgyűlési Könyvtár
<https://www.ogyk.hu/rolunk/altalanos-informaciok/>
- Budapesti Corvinus Egyetem Központi Könyvtár
<http://www.lib.uni-corvinus.hu/content/adatbazis-ismertetok>
- BME Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár
<http://www.omikk.bme.hu/main.php?folderID=906>
- Szent István Egyetem – Kosáry Domokos Könyvtár és Levéltár
<http://lib.szie.hu/node/39>
- Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára
http://konyvtar.mta.hu/index.php?name=v_5_1
- Központi Statisztikai Hivatal Könyvtára
http://konyvtar.ksh.hu/index.php?s=db_cddvd
- Berzsenyi Dániel Könyvtár – Szombathely
http://www.bdmk.hu/Hazai_online
- Vörösmarty Mihály Könyvtár – Székesfehérvár
<http://www.vmk.hu/informacioforrasok>
- József Attila Megyei és Városi Könyvtár – Tatabánya
<http://www.jamk.hu/?q=hu/szolgáltatások/reghezkotott>
- Katona József Könyvtár – Kecskemét
<http://www.bacstudastar.hu/adatbazisok1>
- I. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár – Miskolc
<http://www.rfmllib.hu/hu/adatbazisok>
- Méliusz Juhász Péter Könyvtár – Debrecen
<http://www.dbvk.hu/?do=index&id=linkek>
- Europe Direct európai uniós tájékoztató központok a megyei könyvtárakban
<http://www.europedirect.hu/index.php?page=infoporras>

Hasznos linkek, ha magunk szeretnénk az internetes forrásokban böngészni:

- Enterprise Europe Network
<http://www.enterpriseeurope.eu/Content.aspx?ContentID=4ccad9e2-c655-4108-844c-8022e81ac37e>
- Eurostat
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>
- Európai KKV (kis- és középvállalkozások) portál
http://ec.europa.eu/small-business/index_hu.htm
- EUR-Lex – EU-s jogtár
http://eur-lex.europa.eu/RECH_menu.do?ihmlang=hu
- Online Szabványkönyvtár
<http://szabvanykonyvtar.mszht.hu/>
- Piac és Profit
http://www.piacprofit.hu/kkv_cegblog/kkv-palyazatok/
- Portfolio – Gazdasági és tőzsdehírek
<http://www.portfolio.hu/>

Plágium és szerzői jog az állatorvoslásban régen és ma

A modern szerzői jog nemrég múlt 300 éves, és manapság reneszánszát éli a kérdés. Az első nemzetközi megállapodás 1886-os születését követően nem sokkal az állatorvosi szakma is bekapcsolódott a kérdéskörbe. 1889-ben a *Veterinarius* hasábjain látott napvilágot *A szerzői jog tiszteletben tartásáról* szóló cikk. Ezt olvasva kellett rádöbbenem, hogy bár már 124 esztendő telt el megjelenése óta, tartalma és a felvetett problémák egy része ma is aktuális, ha nem aktuálisabb, mint valaha.

A plágium² meghatározása kettős, és nem is fedi teljes egészében a szerzői jogi kérdést, hiszen a szerzői jog a mai szabályok szerint a szerző halálát követő 70. évben lejár és onnantól a mű részei és egésze szabadon használhatók. A plágium azonban alapesetben más művének átvétele a forrásmegjelölés nélkül, illetve sok helyen plágiumnak számít a nagy mennyiségű, az idézést meghaladó szöveg átvétele még forrásmegjelöléssel is.

„Az író, ki – sokszor sok évi vizsgálódás és tanulmányozás után – önálló munkát ír, szellemi működésének termékére nézve kizárólagos tulajdonjog illeti meg.”³ Ez a sommás összefoglalás kellőképp elénk tárja a szerzői jog alapjait és a következő bekezdésekben a plágiumról is kaphatunk képet. „A *plagiatum* szerzője mindenütt a maga nevében... beszél, a közleményben foglalt eszméket saját gondolkodása szülöttjei gyanánt mutatja be, pedig a valóságban ez eszméket már más valaki mondotta ki előtte, ő csak egyszerűen magáévá tette és legfeljebb új köntösbe bujtatta.”

Az Open Access (OA) és a Creative Commons (CC) világában, ahol egy táblagép vagy telefon segítségével szinte bárholonnan és bármikor hozzáférhetünk az interneten elérhető könyvek, cikkek sokaságához, fontos hangsúlyt fektetni a pontos forrásmegjelölésre. Napjainkban a plagizálás már szinte észrevétlenül igyekszik az iskolai beadandókból átjutni a tudományos, egyetemi világba. A hallgatók közben sokféle irodalmat felhasználnak és a rengeteg információforrás és média között néha elsikkad a tény, hogy hol is olvasta valaki ezt vagy azt. Talán pont a hozzáférhető dokumentumok megsokszorozódása az oka annak, hogy az emberek egy része nagyon komolyan veszi a szerzői jogi kérdéseket, a másik felük viszont nem is figyel rájuk. A tudományos és egyetemi világban azonban a hiteles és értékelhető, mérhető teljesítményhez hozzá kell, hogy tartozzon a plágium elkerülése.

Saját írásunk átvételének megelőzése, illetve az esetleges jelöletlen átvétel felderítésének segítése érdekében feltölthetjük azt az egyetemi (SZIA) és a kari adattárakba (HuVetA).

² Plágium. URL: <http://hu.wikipedia.org/wiki/Pl%C3%A1gium>

³ A szerzői jog tiszteletben tartásáról. *Veterinarius*, 1889. 12. 350.

Ennek lényege, hogy a plágiumkereső szolgáltatások zöme rendelkezik az interneten és az intézményi adattárakban való keresés lehetőségével, ezáltal ami oda teljes szöveggel bekerült, az egy későbbi dolgozat ellenőrzése során megjelölésre kerülhet, ha felhasználták. Ez a közzététel továbbá a tudományos munkásság mérésekor fontos és értékelt előnyöket is hozhat, akár az idézők számában, mivel minél többen és szélesebb spektrumban férnek hozzá munkánkhoz, annál nagyobb lehet az idézők köre is.

Egy másik eszköz a már meglévő dokumentumok vizsgálata plágiumkereső szoftverekkel. Ez az utólagos ellenőrzésre ad lehetőséget, sőt számtalan esetben előzetesen a hallgatók az egyetem vagy kar beállításait használva le is ellenőrizhetik a beadni kívánt anyagaikat. Ennek lényege, hogy az előadó megszabhatja, milyen százalékban használható fel átvett anyag a dolgozatban. Ezt a szoftver képes mérni, illetve egy százalékarány formájában vissza is adja az eredményt.

Az alábbiakban néhány plágiumkereső szoftvert mutatok be.

Az első a magyar fejlesztésű KOPI, amelyet a SZTAKI készített. A szoftver a SZIE részvételével készült Tudásvásár – Tudásdepó oldalon érhető el regisztráció után ingyenesen (<http://tudasdepo.uni-covinus.hu/>). A KOPI lehetőséget biztosít a saját adatbázisába bekerült dolgozatokkal, illetve a magyar vagy angol Wikipédia szócikkeivel való összehasonlításra.

Az iThenticate (<http://www.ithenticate.com/>) egy online plágiumkereső szolgáltatás, amely keres 34 milliárd weboldalon, 36 millió tudományos anyagban és 92 millió könyvben, magazinban és híroldalon. Ezt a CrossCheck szolgáltatással lehet kombinálni, ahol a keresést tudományos kiadók tartalmaival lehet összevetni, például: Blackwell Synergy, ScienceDirect (Elsevier), SpringerLink, Taylor & Francis on Ingenta, Wiley InterScience stb.

A SafeAssign (<http://www.safeassign.com/>) plágiumkeresője indexeli és keresi az interneten szabadon elérhető tartalmakat, a ProQuest ABI/Inform adatbázist (2,6 millió cikk a 90-es évektől napjainkig), továbbá a rendszerhez csatlakozott intézményekből bekerült dokumentumokat (megelőzendő a másik intézményben leadott dokumentumok átvételét).

A TurnItIn (<http://turnitin.com/>) plágiumkereső szolgáltatást számtalan külföldi egyetem, sőt középiskola használja. A TurnItIn saját adatbázisában archiválja is a tartalmakat, ezáltal kereséskor több mint 24 milliárd oldalon képes a keresést elvégezni. Keres továbbá a diákok által eddig feltöltött dolgozatokban (300 millió) és együttműködik könyvkiadókkal, referenzgyűjteményekkel, előfizetéses kiadványok kiadóival, házifeladat-segítő oldalakkal stb. (ez további 110 millió cikket jelent).

A fenti szoftverek mindegyike (és még számtalan másik) elérhető az interneten, többségük fizetős szolgáltatásokat kínál, a

tudományos munka és a szakdolgozatok tisztaságának megőrzése érdekében azonban egyre nagyobb szükség mutatkozik ezek használatára.

Magyarország állatorvosai kis, zárt közösséget alkotnak, így az egyetemi oktatásban kiemelkedő szerepe lehet a plagizálás megelőzésének a következő generáció gondolkodásmódjának formálásában. (Igaz, a plágiumkereséshez gyakran a konzulens memóriája is elegendő.) „Első sorban állatorvosi irodalmunk tisztasága érdekében szólaltunk fel, reméljük, hogy felszólalásunknak meg lesz az óhajtott hatása”⁴. (WB)

Vendégségben

A Közép-Európai Egyetem diákjai „Bibliotheca – The Future of the Library” címmel kiállítást rendeztek a Centrális Galériában, amelyre a mi múzeumunkból és könyvtárunktól is kértek tárgyakat. Mindjárt a bejárat mellett a mi régi táblánk hirdeti, hogy *Az olvasóteremben tényt használni tilos!* És persze csendben illik lenni.

A jövő könyvtára valóban ilyen lesz? A tirtól már lassan azt sem tudjuk, hogy mi csoda. A csendet még igénylik néhányan, akiknek a fülén nincs fülhallgató, hogy a magukkal hozott laptopon, táblagépen vagy egyéb „kütyün” nyomassák kedvenc zenéjüket tanulás közben. De komolyra fordítva a szót, milyennek látják a CEU-s diákok a jövő könyvtárát?

Minden „könyvtári” asztalon egy digitális képernyőben beszéltek elképzeléseikről az intézmény PhD-hallgatói, illetve a projektben részt vevők. Számos gondolat fogalmazódott meg a jövő könyvtáráról mint térről, infrastruktúráról, technikával támogatott információs központról, amelyek közül az egyik legérdekesebb, hogy a jövő egyeteme tulajdonképpen egy hatalmas könyvtár lesz, amelyben előadótermek és számítógépek is vannak, és minden az információszerzésről és -előállításról szól.

Egy évvel ezelőtt ugyancsak itt került megrendezésre a nagy vitát kavart „halott könyvtár” kiállítás olyan könyvekből, amelyeket már évek, évtizedek óta nem kölcsönöztek, de ballasztként hordanak magukkal a könyvtári gyűjtemények. Az OSA kezdeményezései el kell, hogy gondolkodtassák a könyvtárosokat és használókat, párbeszédet provokálnak, amelyek nélkül nem lesznek képesek átalakulni, tudásközponttá válni, megújulni a bibliotékák. (OÉ)

Aktív hallgatás és pozitív gondolkodás

Manapság gyakran halljuk a címben említett kifejezéseket, vajon tudjuk-e őket alkalmazni? Az élet több területén is hasznos lehet, ha a problémamegoldó és tárgyalási technikáinkat fejlesztjük. Az alábbiakban két lehetőséget mutatok be.

Akvárium (Fishbowl) – az aktív hallgatás

Ez a technika akkor lehet hasznos, ha nagyobb csoportban vitatunk meg egy témát. Segítségével lehetővé válik, hogy minden résztvevő aktívan hozzá tudjon szólni a beszélgetéshez. A módszer lényege, hogy egy belső körön 4-5 szék van elhelyezve, itt ül néhány kiválasztott résztvevő, de egy szék üresen marad. A többiek koncentrikus körökben rendezett székeken hátrébb foglalnak helyet. A moderátor felvezeti a témát, elkezdődik a beszélgetés. A közönség tagjaiból bárki leülhet a szabadon maradt helyre és bekapcsolódhat a beszélgetésbe. A résztvevők így aktív részeseivé válnak a beszélgetésnek. Zárt akvárium-módszer esetén az első résztvevők beszélnek egy ideig, aztán teljesen új csoport foglal helyet a belső körön. Az idő lejártával a moderátor foglalja össze az elhangzottakat. A módszer előnye, hogy csökkenti a „távolságot” az előadó és a résztvevők között, valamint nagy csoport esetén is bárki szót kaphat.

Appreciative Inquiry – elismerő érdeklődés

Sokszor úgy kezeljük a problémákat, hogy ha valami nem működik, akkor azt hogyan tudnánk megoldani. Ez is sikeres stratégia, de vannak esetek, amikor célszerűbb megvizsgálunk, hogy hogyan működnek a dolgok és pozitív hozzáállással hogyan tudunk erre építeni. Ez az elismerő érdeklődés módszere. Ezen problémamegoldó módszert David Cooperrider alkalmazta először az 1980-as években.

Appreciative: felértékelődés. Annyit tesz, hogy felmérjük és értékeljük a körülöttünk lévő embertársaink, dolgaink tulajdonságait.

Inquiry: vizsgálat. Vizsgáljuk meg, hogy ők mennyire nyitottak az újra, a változásokra.

Vagyis ha felmérjük, hogy a jelen helyzetben mi a jó és értékes, akkor erre alapozva lehet alakítani a jövőbeni pozitív változásokat.

A módszer 5 lépésből áll: 1. a probléma definiálása; 2. az emberekből rejlő képességek feltérképezése; 3. a megálmodott jövőkép (ötletek összegyűjtése); 4. a megvalósításhoz szükséges lépések kidolgozása; 5. a cél megvalósítása. Valójában a módszer lelke az első és második lépésben rejlik, amikor feltérképezük, hogy miből tudunk gazdálkodni, milyen humán tényezők állnak rendelkezésre. Akár szervezetben, akár egyéni szinten találjuk szembe magunkat valamilyen kihívással, egy lépést hátrálva, kívülről szemlélve a dolgot és végiggondolva a lépéseket máris hatékonyabbak lehetünk. (MK)

⁴ A szerzői jog tiszteletben tartásáról. *Veterinarius*. 1889. 12. 352.